

BALACA, BAPBALACA OĞLANIN NAĞILI

TƏRCÜMƏ EDƏNİ:
Rafiq YUSİFOĞLU

BƏDİİ TƏRTİBAT:
İlqar MEHDİYEV

Kübra ƏKBƏROVA

**BALACA,
BAPBALACA
OĞLANIN
NAĞILI**

(Nağillər)

F. Köçerli adına
Respublika Uşaq
KİTABXANASI
INV. №

OV BÖLGÜSÜ

Fransız nağılları

Bir dəfə Qartal Sağsağana və Qırğıya dedi:
-Gəlin birlikdə ova gedək.

Beləliklə, Qartal, Qırğı və Sağsağan birlikdə ova getdilər. Gün batana qədər birlikdə zəhmət çəkдилər, irili-xırdalı üç yüzə qədər quş ovladılar.

-Hə, indi gəlin ovladığımız qənimətləri bölüşək, - Qartal dedi. -
Sonra Sağsağana üzünü tutub söylədi:

-Hə, işə başla, ovladığımız quşları üç yerə böl!

-Yox-yox, mən bunu bacarmaram. Yaxşısı budur, bu işlə Qırğı məşğul olsun.

-Yaxşı, qoy sən deyən olsun. - Qırğı dilləndi. - Böyük məmnuniyyətlə bu işi görərəm.

Sonra o, ovladıqları quşları həvəslə, ədalətlə üç yerə böldü. Bunu görən Qartal soruşdu:

-Ay Qırğı, bəs mənim payım hanı?

-Hansını istəyirsən, onu seç götür, - Qırğı dilləndi.

Qartal hirsələndi:

-Ay Qırğı, indi mən sənə necə pay bölməyi öyrədərəm!

Sonra o, iti, ipiti caynaqlı ayağının bircə zərbəsi ilə Qırğını vurub öldürdü. Üzünü Sağsağana tutub dedi:

-Buyur, indi pay bölmək növbəsi sənindir. Qəniməti iki yerə böl, bir hissəsi sənindir, o biri hissəsi mənim.

Sağsağan etiraz elədi:

-Yox, ay Qartal, icazə ver ovladığımız quşları iki yox, üç yerə bölm.

Qartal təəccübləndi:

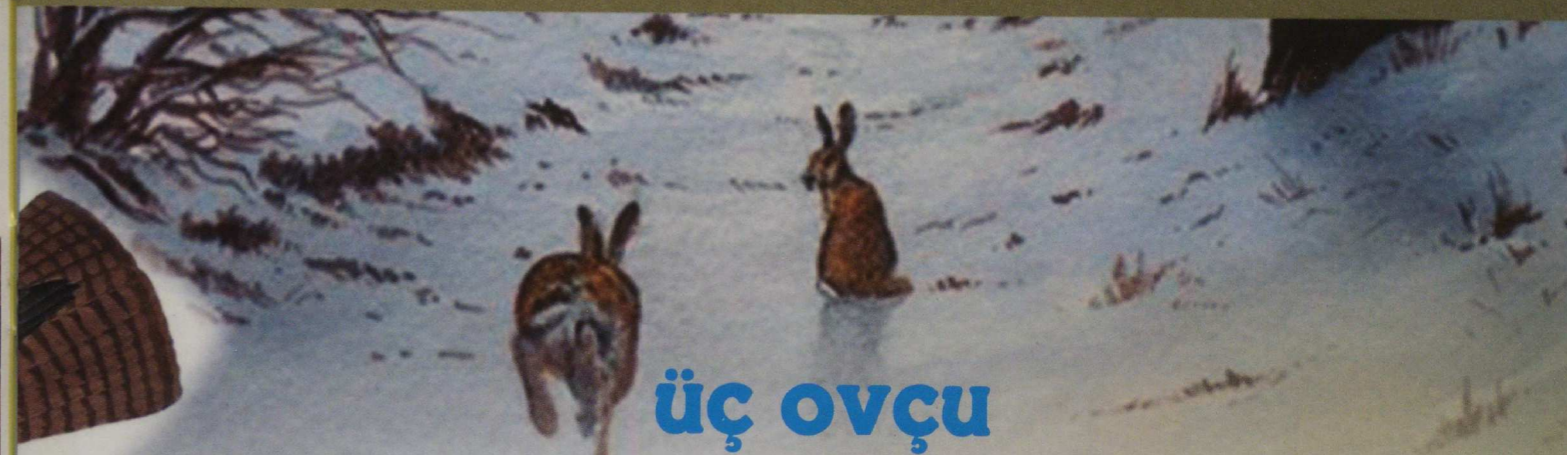
-Niyə?

-O üç paydan birincisi də, ikincisi də sənindir olsun. Biri ona görə ki, dimdiyin itidir, o birisi ona görə ki, caynaqların çox güclüdür...

Qartal razılıqla dilləndi:

-Ay Sağsağan, heç kəs sən kimi ədalətli bölgü apara bilməz. Ona görə mən səni mükafatlandırırım. Üçüncü paydakı eti daş kimi bərk sərçəciyi sənə hədiyyə verirəm...

Sağsağanın razılaşmaqdan başqa çarəsi qalmadı...

ÜÇ OVÇU

Biri var idi, biri yox idi, üç ovçu var idi. Onların ikisi lünbənlüt gəzirdi, üçüncüsünün əynində isə ümumiyyətlə, paltar yox idi.

Bu ovçuların üç tufəngi var idi. İkisinin lüləsi yox idi, üçüncüsünün patronu.

Ovçular tufənglərini də götürüb səhər çağı evdən çıxdılar. Az getdilər, üz getdilər, dərə, təpə, düz getdilər, gün bathabatda bir meşənin kənarına gəlib çıxdılar. Həmin meşədə bircə dənə olsun ağac yox idi. Onların qarşısına üç dovşan çıxdı. İkisi qaçıb getdi, üçüncüsü də onların dalınca. Onlar üçüncü dovşanı tutub, əynində ümumiyyətlə paltarı olmayan ovçunun cibinə qoydular.

Birdən onlar nə düşündülərsə, dedilər:

-Ay dad, biz yanımızdan qaçıb gedən dovşanı necə bişirib yeyəcəyik?

Ovçular biri-birlərinə qoşulub, yollarına davam etdilər. Onlar, az getdilər, üz getdilər, dərə, təpə düz getdilər, axır ki, divarsız, dam örtüyü belə olmayan, qapısız, pəncərəsiz bir evin yanına gedib çıxdılar.

Üç ovçu üç dəfə olmayan qapını döydülər:

-Tıq, tıq, tıq!

Evdə olmayan ev sahibi dilləndi:

-Ey, kimdi qapını döyən? Sizə nə lazımdır?

Ovçular bir ağızdan dilləndilər:

-Siz bizə yardım eləyə bilərsinizmi?

-Nə yardım? - Evdə olmayan ev sahibi dilləndi.

-Zəhmət olmasa, bizə bir qazan verin ki, yanımızdan qaçıb gedən dovşanı onun içində bişirək.

Evdə olmayan ev sahibi dedi:

-Ey, dostlar, mənim üç qazanım var, ikisinin altı yoxdu, üçüncüsü isə ümumiyyətlə, yemək bişirməyə yaramır.

EŞŞƏK, MASA VƏ DƏYƏNƏK

(İngilis nağılı)

Cek adlı kasıb bir oğlan çox pis, məşəqqətli ömür yaşayırdı. Hətta doğma atası belə hər dəqiqə onun xətrinə dəyirdi. Elə buna görə də Cek evdən qaçmaq, xoşbəxt bir ömür sürmək arzusu ilə yaşayırdı.

Bir dəfə o, evdən çıxıb, var gücü ilə qaçmağa başladı və özü də bilmədən çör-çöp yığan kiçik qarıya toxunub onu yerə yıxdı. Cek elə tələsirdi ki, hətta qarından üzr istəməyi belə unutdu. Qarı isə çox mehriban bir insan idi. Cekə dedi ki, sən pis oğlana oxşamırsan. Əgər mənimlə gedib tapşıracağım işləri görsən, sənə yaxşı maaş verərəm. Cek çar-naçar razılaşdı.

Qoca qarı Ceki özü ilə meşənin qalın yerindəki komasına apardı. Oğlan burada 12 ay bir gün sədaqətlə qulluq elədi. İl tamam olan kimi qarı Ceki yanına çağıraraq dedi ki, mənə sədaqətlə qulluq elədiyinə görə sənə bir hədiyyəm var.

O, tövlədəki eşşəyini bayıra çıxarıb Cekə dedi ki, bu uzunqulağın qulaqlarını ehmalca dart! Oğlan qarının əmrini yerinə yetirən kimi eşşək anqırdı və onun ağzından yerə gümüş və qızıl pullar tökülməyə başladı.

Zəhməthaqqının bu cür ödənilməsi oğlanın lap ürəyincə oldu. Qarının ona bağışladığı eşşəyi minib yola düzəldi. Böyük bir mehmanxanaya getdi. Gecələməyə yer, qidalanmağa yemək istədi. Sahibkar dedi ki, bunun üçün əvvəlcə pul ödəməlisən.

Oğlan sakitcə tövləyə gedib, eşşəyinin qulağını dartdı, uzunqulaq anqıranda yerə tökülən pulları götürüb geri qayıtdı. Bunu mehmanxana sahibi gördü. Gecə Cekin eşşəyini oğurlayıb yerinə eyni ilə ona bənzəyən bir eşşək bağladı. Cek heç nə hiss etmədi və səhəri gün eşşəyi minib öz evlərinə sarı getməyə başladı.

Evə çatan kimi atasına dedi ki, qonşunun qızına elçi get, onunla evlənmək istəyirəm.

Ata hirsləndi:

-Heç cənin qarını doydura bilmirəm, gəlini necə saxlayacam? Nə vaxt işləyib pul qazansan, onda da evlənersən!

-Mənim pulum var! - Cek lovğa-lovğa dilləndi. İndi gedib gətirərəm.

Oğlan tövləyə eşşəyin yanına getdi. Onun qulağından nə qədər dardısa, bir şey alınmadı. Başa düşdü ki, onun eşşəyini dəyişiblər.

Atası kinayə ilə dedi:

-Sənin eşşəyini dəyişiblər, dəyişməyiblər, onu bilmirəm. Ancaq yaxşı bilirəm ki, sən elə də əvvəlki kimi eşşəksən, heç dəyişməmişən.

Ata bu sözləri söyləyəndən sonra əlinə ağac yabanı götürüb, oğlunu evdən qovdu. Cek qaçmağa başladı. Qaçdı, qaçdı, axır ki, bir evin yanına gəlib çıxdı. Burada bir dülgər yaşayırdı. O, gecələməyə yer istəyən oğlana dedi:

-Sən pis oğlana oxşamırsan. Əgər mənə bir il sədaqətlə qulluq eləsən, əvəzində sənə yaxşı bir hədiyyə verərəm.

Bu müvəllə Cek dülgərə 12 ay bir gün qulluq elədi. Dülgər ona bir balaca stol bağışlayıb dedi:

-Nə vaxt əmr etsən, bu kiçik masanın üstündə ürəyin istəyən süfrə açılacaq.

Cek öz stulunu da götürüb yola düzəldi. Az getdi, üz getdi, dəre-təpə, düz getdi, qaş qaralanda ötən dəfə gecələdiyi mehmanxananın yanına gəlib çıxdı. Gecələməyə yer, qidalanmağa yemək istədi.

Ona yeməyə bir şey verməyəndə, oğlan öz masasını qarşısına qoyub dedi:

-Ey, acından ölürəm. Mənə üstü dadlı yeməklərlə dolu bir süfrə aç.

Söz oğlanın ağzından çıxan kimi hər şey hazır oldu. Bunu gören sahibkar heyrətini gizlədə bilmədi. Gecə Cek yatanda eşşəyi dəyişdirəndi kimi, bu masanı da dəyişib, yerinə eyni ilə ona bənzər başqa birini qurdu. Səhəri gün Cek masasını da götürüb evlərinə yola düşdü. Atasının yanına gəlib dedi:

-Hə, atacan, indi rahatca elçiliyə gedə bilərsən.

Atası yenə də kinayə ilə gülüb, sən heç özünə bir qarın dolusu yemək tapa bilmərsən deyəndə Cek əmr elədi:

-Ey mənim sehrli masam, bizim üçün bir süfrə aç!

Heç nə alınmadığını görən ata hirslandı və oğlunu yenə də evdən qovdu.

Yazıq Cek başını əlləri ilə tutub qaçdı və dərin bir çaya düşüb, boğulmağa başladı. Kimsə əl uzadıb, onu xilas elədi və xahiş elədi ki, ay oğlan, mənə bu çayın üstündə bir körpü tikməyə kömək eləsən, səni lazımcına mükafatlandıracam.

Cek razılaşdı. O, kişinin əmri ilə çayın düz sahilində bitən ağacın başına dırmaşdı. Onun ağırlığından budaq əyiləndə, kişi ağacı dibindən kəsdi və Cek ağacın budaqları ilə birlikdə o biri sahilə düşdü. Beləliklə də körpü yarandı.

Kişi Cekə minnətdarlığını bildirdi və ağacın budağını kəsib, ondan bir dəyənək düzəltdi. Onu Cekə bağışlayıb dedi:

-Bax, bu, sehrli dəyənəkdir. Əmr eləyən kimi istədiyini adamı döyüb şil-küt eləyəcək.

Cek dəyənəyi götürüb, onun eşşəyini, sehrli masasını oğurlayan mehmanxana sahibinin yanına gəldi. Sahibkar görünən kimi Cek əmr elədi:

-Vur onu, mənim sehrli dəyənəyim, vur!

Söz Cekin ağızından çıxan kimi dəyənək işə başladı, oğru sahibkarın başına, belinə, əlinə, qoluna, ayaqlarına çırpıldı. Sahibkar Cekdən oğurladıqlarını qaytarmayınca, dəyənək onu döyməyinə davam elədi.

Axır ki, Cek öz istəyinə çatdı. Sehrli eşşəyini, sehrli mizi və sehrli dəyənəyini götürüb evə qayıtdı. Onun səs-sorağı bütün ölkəyə yayıldı. Ən varlı şahzadələr belə puluna görə onunla ailə qurmaq istədilər. Ancaq Cek bundan imtina elədi, "bir quruşun olmasa belə, səninlə ailə qurmağa hazır idim" deyən qonşunun kasıb qızı ilə evləndi.

Onlar xoşbəxt ömür sürməyə başladılar.

XORUZ VƏ İT

(Rus xalq nağılı)

Biri var idi, biri yox idi, bir qoca və bir qarı var idi. Onlar çox kasıb idilər. Elə kasıb ki, bir xoruz və bir itdən başqa heç nələri yox idi. Hətta bu bir xoruza və bir itə belə qarın dolusu yemək verə bilmirdilər.

Bir gün İt Xoruzla dedi:

-Mənim Xoruz qardaşım, gəl birlikdə meşəyə gedək, onsuz da burdakı həyatımız həyat deyil.

-Hə, düz deyirsən! Meşə nə qədər pis olsa da, hər halda burdan pis olmaz. - Xoruz söylədi...

Onlar bir-birinə qoşulub bütün günü yol getdilər. Az getdilər, üz getdilər, bir də gördülər ki, qaranlıq düşür. Ona görə qərara aldılar ki, bir münasib yer tapıb orada gecələsinlər.

Onlar yolun kənarında iri koğuşu olan bir ağac tapdılar. Xoruz hoppanıb ağacın budağına qondu, it isə koğuşa girdi. Onlar yerlərini rahatlayıb yatdılar.

Səhər dan yeri qızarılanda Xoruz adəti üzrə qanadlarını çırpıb banlamağa başladı:

-Quq-qulu qu!

Xoruzun səsinə eşidən tülkü ağzının suyu axa-axa qaçıb onun yanına gəldi. Düşündü ki, nə yaxşı oldu, indi dadlı ət yeyərəm.

Tülkü Xoruzun qonduğu ağacın dibinə gəldi və hiyləsini işə salıb onu təriflədi:

-Oy, sən nə gözəl xoruzsan! Mən hələ yer üzündə sənə bənzər qəşəng bir quş görməmişəm! Pi-piyin necə də qırmızıdır! Hələ sənün ürək oxşayan zil səsinə demirəm! Nə olar, uç, gəl mənim yanıma, bir az söhbət eləyək!

Xoruz qorxsa da özünü tox tutdu:

-Axı nə üçün sənün yanına gəlirim?

-Gəl, səni öz evimə qonaq aparacam. Təzə evim var! Bu münasibətlə qonaqlıq verirəm.

-Yaxşı, - Xoruz razılaşdı.

Ancaq mən tək qonaqlığa getmirəm. İcazə versən, dostumla birlikdə sizə gələrdim!

-Oy, nə yaxşı oldu! - Xoruz sevindi. Öz-özünə düşündü ki, bir xoruzun əvəzinə ikisini yeyərəm! O, tez-tələsik soruşdu:

-Bəs sənün dostun hardadı?

Xoruz quqquldadı:

-Bax, dibində durduğun ağacın koğuşunda yatır!

Tülkü tullanıb koğuşa girdi. İt yuxudan oyanıb, onun başına yağlı bir qapaz vurdu. Sonra onu parçalayıb yedi...

QOÇAQ OĞLAN

(Rus xalq nağılı)

Hiyləgər tülkü içəri girdi. Bunu görəən uşaq bərk qorxdı. Qaşıqlar əlindən yerə düşdü. Özü qaçıb sobanın altına girdi. Tülkü o yana baxdı, bu yana baxdı, gözüne heç kəs görünmədi. Tülkü öz-özünə dedi:

-İndi sən özün mənə deyəcəksən harda gizləndiyini.

Tülkü üstü bəzənmiş stola yaxınlaşdı və oğlanın sözlərini təkrarladı:

-Bu sadə qaşığı pişiyin, o birisi xoruzun, bu qızıl qaşığı isə mənimdir. Onu heç kəsə vermərəm!

Bunu eşidən balaca uşaq sobanın altından səsi gəldikcə qışqırdı:

-Ey, ey, tülkü xala, o qaşığı götürmə, o mənimdir.

Tülkü gülə-gülə dedi:

-Həə, indi bildim sən hardasan.

Tülkü pəncəsini uzadıb balaca uşağı ordan çıxartdı. Tez belinə atıb meşəyə qaçdı.

Qədim zamanlarda bir komada balaca bir uşaq öz pişiyi və xoruzu ilə birlikdə yaşayırdı. Səhərlər pişik və xoruz ova gedir, bu balaca uşaq isə evə keşik çəkirdi. O, yemək bişirir, stolun üstünü bəzəyir, qaşığı və çəngəlləri stolun üstünə düzürdü. İş görə-görə oxuyurdu: bu qaşığı pişiyin, bu xoruzun, o biri qızılı rəngli qaşığı isə mənimdir. Onu heç kəsə vermərəm.

Tülkü komadan gələn səsi diqqətlə dinləyib başa düşdü ki, burada balaca bir uşaqdan başqa heç kim yoxdur. Ona görə ürəyindən içəri girib bu uşağı yemək keçdi.

Pişiklə xoruz həmişə ova gedəndə oğlana bərk-bərk tapşırırdılar ki, qapını bağlasın və heç kimə açmasın. Uşaq belə də eləyirdi. Hər gün qapını bağlayırdı.

Bir dəfə necə oldusa, o, qapını bağlamağı unutdu. Yənə ev işləri gördü, yemək bişirdi, süfrə bəzədi, qaşıqları düzə-düzə həmişə dedişi sözləri təkrar elədi:

-Bu sadə qaşığı pişiyin, bu birisi xoruzun, qızılı qaşığı isə mənimdir. Onu heç kəsə, heç kəsə vermərəm.

Elə bu zaman komanın qapısından səs gəldi.

İstədi ki, yuvasına gedib sobanı qalasin, balaca uşağı bişirib ətini ləzzətlə yesin.

Tülkü evə çatanda bir belə əlinə götürüb uşağın üstünə qışqırdı:

-Sakitcə əyləş bu belin içində.

Uşaq qorxudan tülkünün əmrini yetirdi. Lakin o, böyük belin içində elə balaca görünürdü ki, hətta tülkü belə onu görmürdü. Ona görə hiyləgər heyvan uşağın üstünə qışqırdı:

-Büzüşüb əyləşmə, dik dur, yoxsa səni görmürəm.

Uşaq hiyləgərcəsinə tülküyə dedi:

-Ay xala, əvvəlcə sən mənə göstər necə əyləşməyi, sonra mən də elə əyləşim.

-Sən nə yaramaz uşaqsan,- onu yerə atıb özü belin içində əyləşdi. Quyruğu o qədər böyük idi ki, bel görünməz oldu. Balaca uşaq qəflətən gücü gəldikcə üstündə tülkü əyləşən belə sobanın içinə soxdu. Və onun qapısını bağladı. Sonra o, qaçıb öz komasına getdi. Evə girəndə gördü ki, xoruzla pişik ağlayır və deyirdilər: bu sadə qaşıqlar bizimdir, bəs bu qızıl qaşığın sahibi hanı? Hanı bizim balaca qəhrəmanımız?

Pişik pəncəsi ilə, xoruz isə qanadları ilə gözlərindən sel kimi axan yaşı silirdilər. Birdən komanın pilləkənlərində addım səsləri eşidildi. Balaca uşaq sevənə-sevənə qışqırdı:

-Bu da mən, tülkünü sobanın içində bişirmişəm. Qaşıqlarınızı götürün gedək yeməyə.

Pişiklə xoruz bərk sevindilər və balaca qoçağın yanına gedib onu qucaqladılar.

Belə deyirlər ki, həmin qoçaq, xoruz və pişik indi də o komada yaşayır, gələn qonaqların yolunu gözləyirlər.

BALACA, BAPBALACA OĞLANIN NAĞILI

(Şotland nağılı)

Biri var idi, biri yox idi, balaca, bapbalaca bir oğlan var idi. O, buynuzu iti, ipiti bir inək saxlayırdı. Bir dəfə balaca, bapbalaca oğlan buynuzu iti, ipiti inəyi sağmağa getdi və ona mahnı oxumağa başladı:

*Buynuzu ipiti inəyim,
Səni çox istəyir ürəyim!
Lap piroq verərəm istəsən,
Könlündən nə keçir, istə sən!*

Əlbəttə, oğlan yaxşı bilirdi ki, buynuzu ipiti inəyə piroq gerek deyil. Sözgəlişi belə deyirdi. İnək də bunu hiss elədi. Ona görə sahibinə acığı tutdu. Ora-bura qaçıb onu yaxına qoymadı. Balaca, bapbalaca oğlan buynuzu iti, ipiti inəyə hirsələndi:

*Ay inəyim, belə olmaz,
Mənə diqqətlə qulaq as.
Yanımda yoxmu xətirim,
Nə istəyirsən, gətirim...*

Buynuzları iti, ipiti inək yenə yerində dinc durmadı. Oğlan onu dilə tutmağa çalışdı:

*Nə olub sənə, inəyim,
Narahat oldu ürəyim...*

Buynuzları iti, ipiti inək yenə oğlanı yanına buraxmadı. Çarəsiz balaca, bapbalaca oğlan anasının yanına qaçdı. Ağlamsına-ağlamsına dedi:

-Ana, ay ana! Buynuzları iti, ipiti inək məni yaxına buraxmır ki, onu sağım. De görüm mən neyləyim?

Ananın da inəyə acığı tutdu. Oğluna dedi ki, get ağacdən bir budaq qır, onunla inəyi döy!

Balaca, bapbalaca oğlan ağacın yanına gedib onu dilə tutmağa çalışdı:

*Ağac, ağac, gözəl ağac,
Təkçə sənə qalib əlac.
Qoy səndən bir budaq qırım,
İnəyin başına vurum.*

Bu söhbət ağacın xoşuna gəlmədi. O, balaca, bapbalaca oğlana balaca, bapbalaca bir budağını da qıymadı.

Balaca, bapbalaca oğlan yenə qaçıb

anasına şikayətləndi:

-Ana, ay ana! Ağac mənə bir budağını da vermədi. İnək isə məni yaxına da qoymur ki, onu sağım.

Ana hirsələndi:

-Get qəssaba de, inəyi kəssin!

Balaca, bapbalaca oğlan qaça-qaça qəssabın yanına getdi.

*Ay bıçağı iti qəssab,
İnək mənə verir əzab.
Nə durmusan, tez ol, tələs,
Gedək onun başını kəs!*

Qəssab oğlanın sözüne baxmadı. Bunun üçün oğlandan çoxlu gümüş pul tələb elədi.

Balaca, bapbalaca oğlan yenə anasının yanına şikayətə getdi.

- Ana, ay ana! Qəssab inəyi kəsmək istəmir, ağac inəyi döymək üçün budaq vermir, buynuzu iti, ipiti inək yerində dinc durmur ki, balaca, bapbalaca oğlan onu sağsın!

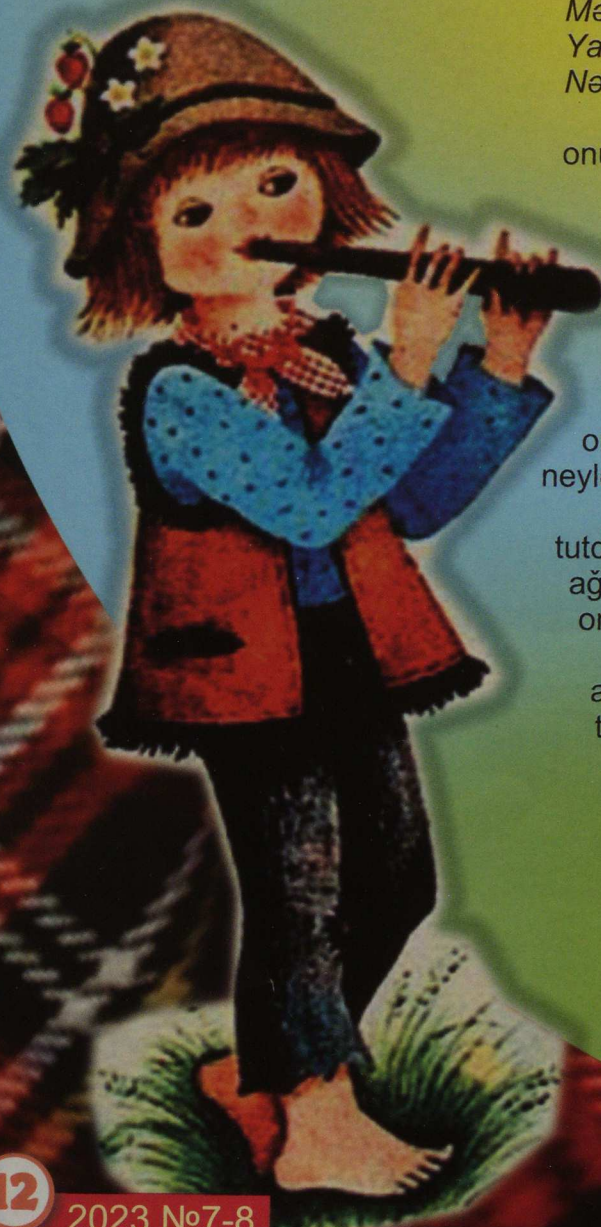
Ana bu dəfə hirsələnmədi. Oğluna dedi ki, zorla heç nə əldə etmək olmur. Get buynuzu iti, ipiti inəyin yanına, ona de ki, gözləri mavi, masmavi qızcıqaz acdır, acı-acı ağlayır, bir fincan süd istəyir.

Balaca, bapbalaca oğlan sevinə-sevinə buynuzu iti, ipiti inəyin yanına getdi və dedi ki, gözləri mavi, masmavi qızcıqaz acdır, bir fincan süd istəyir.

İnək bu sözləri eşidən kimi yerində dinc dayandı, icazə verdi ki, oğlan yaxına gedib onu sağsın.

Balaca, bapbalaca oğlan inəyi sağdı. Gözləri mavi, masmavi qızcıqaz ağlamağını kəsdi.

Bütün problemlər xoşluqla həll olundu. Xoşluqla bütün çətin məsələləri asanlıqla həll etmək olar.

İKİ ACGÖZ AYI BALASI

(Macar nağılı)

Şüşə kimi günün şəfəqləri altında bərq vuran uca dağın o biri üzündə ipək kimi parıldayan çəmənliyin qurtaracağında indiyəcən insan ayağı dəyməyən qalın bir meşə var idi. Bu meşədə qoca bir ayı yaşayırdı. Onun iki balası vardı. Bu balalar böyüyəndə qərara gəldilər ki, gedib dünyanı gəzsinlər və xoşbəxtlik axtarsınlar.

Əvvəlcə onlar analarının yanına gedib məsləhət almaq istədilər. Balalarının məqsədini bilən ana ayı onları qucaqladı, sıgalladı və bərk-bərk tapşırdı ki,

heç vaxt bir-birilərindən ayrılmaları.

Ayı balaları yola düşdülər. Az getdilər, üz getdilər, dərə-təpə düz getdilər, axırda bərk yorulduqlar. Onlar acmışdılar, taqətdiz şəkildə bir-birinin yanında uzanıb səhnət etməyə başladılar. Kiçik ayı balası dilləndi:

-Heç bilirsən mən necə acmışam!

-Mən səndən də betərəm! - Böyük qardaş dedi.

Sonra onlar yemək axtarmağa başladılar. Xeyli gedəndən sonra böyük bir pendir parçası tapdılar. İstədilər ki, onu iki yerə bölsünlər, acgözlük qardaşları əməlli-başlı işə saldı. Qorxdular ki, pendirin biri o birinə çox düşər. Qardaşlar xeyli mübahisə elədilər. Elə bu vaxt onların yanına bir tülkü gəldi. O, hiyləgərcəsinə soruşdu.

-Ey, cavanlar, siz niyə mübahisə edirsiniz?

Ayı balaları başlarına gələn işi onlara danışdılar.

Tülkü hiyləgərcəsinə dedi:

-OOOyy, necə çətin məsələ imiş. İcazə versəniz, pendiri bölməkdə sizə kömək edərdim.

Ayı balaları sevindilər:

-Oy, nə yaxşı oldu. İcazə veririk, böl.

Tülkü pendiri götürüb iki yerə böldü. Ancaq elə böldü ki, adi gözle baxanda belə aydınca görünürdü ki, hissənin biri o birisindən böyükdür. Ayı balaları qışqırıdılar.

-Bax, bu tikə o birisindən böyükdür.

Tülkü onları sakitləşdirdi:

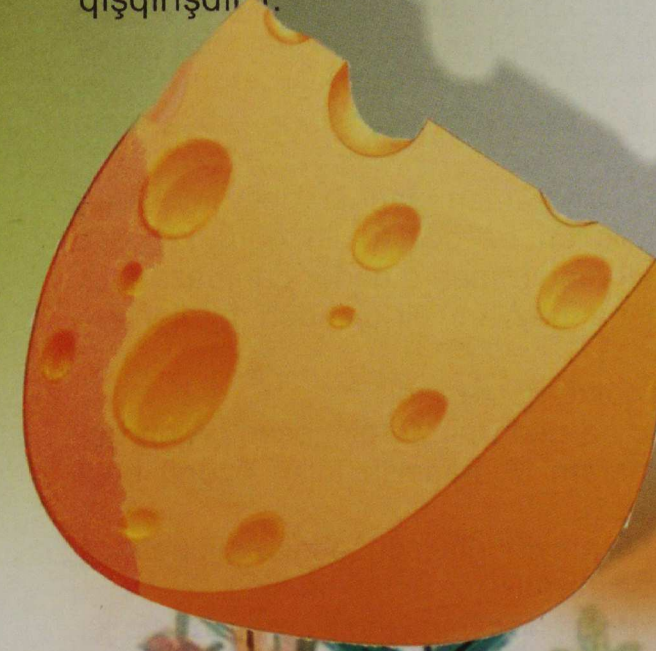
-Sakit olun, burda böyük bir problem yoxdur. Bu saat mən onu həll edərdəm.

Tülkü pendirin böyük parçasından bir dişləm götürüb uddu. İndi o biri parça bundan böyük göründü. Ayı balaları yenə qışqırıdılar.

-Yoox, bu olmadı, yenə düz olmadı.

Bu dəfə də tülkü böyük görünən pendir parçasından bir dişləm götürdü. İndi də bu tikə daha kiçik oldu.

-Yenə də bərabər olmadı! – aylar qışqırıdılar.

Tülkü onları sakitləşdirdi. Narahat olmayın, indi mən onları bərabərləşdirərəm.

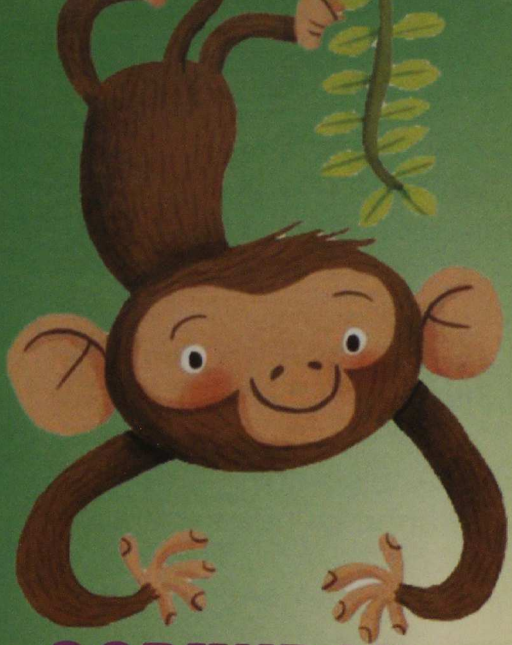
Bunu deyib yenə böyük tikədən bir dişləm götürdü. Bu münvalla tülkü gah o tikədən, gah bu tikədən dişləyib yedi. Ayı balaları isə burunlarını gah o biri tikəyə, gah bu biri tikəyə çevirərək hansının böyük olduğunu müəyyənləşdirməyə çalışırdılar.

Bu münvalla tülkü doyunca pendir yedi. Tikələr bərabərləşəndə kənara çəkilib dedi:

-Baxın, indi ikisi də bərabərdir. Nuş olsun, əzizlərim.

Tülkü bunu deyib quyruğunu buylaya-bulaya qaçıb getdi.

Bax, acgözlüyün nəticəsi həmişə belə olur.

QORXUDAN

BƏRƏLƏN GÖZLƏR

Əfqan nağılı

Meşədə bir pələng yaşayırdı. Onun bir meymun dostu, sirdaşı var idi. Bir dəfə pələng nə iş üçünsə evini tərk edib getməli oldu. O, meymuna bərk-bərk tapşırırdı:

- Gəl bu evin keşiyini çək, mən qayıdınca ora heç kəsi buraxma!

Pələng getdi. Birdən həmin əraziyə bir tülkü ailəsi gəldi. Tülkülər ətrafa müştəri gözü ilə baxdılar, ora-bura qaçdılar. Balaları da onlara qoşuldu. Bu gözəl ərazini tülkülər çox bəyəndilər və orada məskən salıb yaşamaq qərarına gəldilər.

Bunu gören meymun çağırılmamış qonaqlara yaxınlaşıb soruşdu:

- Siz niyə burda dayanmışınız? Bu ərazinin sahibi pələngdir. Tez çıxıb gedin. Yoxsa o, qayıdıb sizi burda görsə, çox pis olacaq.

Tülkülər heç veclərinə də almadılar. Acıqlı-acıqlı meymuna dedilər:

- Səsini kəs, axmağın biri axmaq! Bu ərazi bizim atamızın idi və onun ölümündən sonra bizə miras qalıb. Boş-boş danışma, get öz işinin dalınca.

Bu sözləri eşidən tülkü dinmədi. Öz-özünə dedi ki, əşi, mənim nə işimə qalıb. Acıqlı pələng gələndə özləri ona cavab verərlər.

Vəziyyətin gərginliyini anlayan ana tülkü vahimələndi və ata tülküyə dedi:

- Gəl pələng qayıtmamış burdan çıxıb gedək. O, çox güclü və qəddardı. Getməsək, bizim üçün çox pis olacaq.

Ata tülkü lovğalandı:

- Ay arvad, sakit ol, qorxma! Pələng gələndə nə etmək lazım olduğunu özün görəcəksən.

Elə bu vaxt pələng qayıtdı. Meymun tez onun qabağına qaçıb olanları danışdı. Pələng meymuna qulaq asıb fikrə getdi. Düşündü ki, meymun çaşıb. Bu sözləri deyən tülkü deyilmiş. Axı hansı ağıllı, hiyləgər tülkü pələngin yuvasında yaşamağa cəsarət edə bilər?

Meymun and-aman elədi ki, qətiyyənlə yalan danışmır. Tülküləri öz gözləri ilə görüb. Sonra əlavə elədi ki, məgər mən o qədər qanmazam ki, tülkü ilə başqa heyvanı bir-birindən fərqləndirə bilməyim?

Pələng qorxa-qorxa dedi:

- Sən heç nə dediyinin fərqi varsa? Mən qətiyyənlə inanmıram ki, hansısa tülkü özünü belə cəsarətli aparsın.

Pələngin meymunla söhbətləşə-söhbətləşə gəldiyini gören ata tülkü öz arvadına dedi:

- Pələng yaxınlaşanda balalarımızı məcbur elə ki, ağlaya-ağlaya desinlər ki, ana, acmışıq, bizə təzə pələng əti ver yeyək.

Pələng yaxınlaşanda tülkü balaları ağlamağa başladılar. Ata tülkü soruşdu:

- Ay arvad, bu uşaqlar niyə ağlaşırlar?

- Onlar acıblar, pələng əti istəyirlər, - ana tülkü dedi.

Ata tülkü özünü təəccüblənən kimi göstərərək dedi:

- Məgər ətimiz qurtarıb ki? Axı mən dünən bir pələng ovlayıb gətirmişdim?

- Ət qalmağına qalır, ancaq onlar köhnə yox, təzə ət istəyirlər.

Tülkü lovğa-lovğa dedi:

- Qoy onda bir az gözləsinlər. İndicə yanımıza böyük bir pələng gələcək. Onu öldürərəm, balalarımız doyunca təzə ət yeyərlər.

Bu sözləri eşidən pələng qorxudan tir-tir əsdi və qaçmağa başladı. Uzun müddət daldalandığı yerdə özünə gələ bilmədi. Meymun qaça-qaça onun yanına gəlib dedi:

- Sən başa düşürsən ki, tülkü səni aldadır? Gəl gedək, onun dərslərini ver!

Ana tülkü pələnglə meymunun yaxınlaşdığını görüb balalarını məcbur elədi ki, ağlasınlar.

Ata tülkü bərkdən dedi:

- Ay arvad, onlara de ki, ağlamasınlar. Köhnə dostum meymundan xahiş eləmişəm ki, pələngi tovlayıb yanımıza gətirsin. Bax odur, gəlirlər.

Bu sözləri eşidən pələngin gözləri bərəldi, tükləri biz-biz oldu. O, vahimə içində uzaqlara, lap uzaqlara qaçıb getdi və bir də bu yerlərə qayıtmadı. Tülkü isə öz ailəsi ilə bu gözəl, axar-baxarlı yerdə yaşamağa başladı.

BAŞLANGIÇ VƏ SON

(Əfqan nağılı)

Bir şeyx kiçik çayın sahilində əyləşib xəyala dalmışdı. O, dünyanın əvvəli, axırı haqqında düşünürdü. Elə bu vaxt o, başının üstündə uçan bir quzğun gördü. Quş caynağındakı qarışqanı yerə buraxdı. Bunu gören şeyx yaxına gəlib qarışqaya baxdı. Qarışqa onun çox xoşuna gəldi. Onu götürüb evlərinə apardı. Ancaq öz-özünə düşündü ki, mənim evdə qarışqa saxladığımı bilən insanlar təəccüblənəcək, haqqımda pis-pis sözlər deyəcəklər. Ona görə şeyx dua eləyib Allaha yalvardı ki, bu qarışqanı bir balaca qızcığa döndərsin. Onun duası qəbul olundu. Qarışqa bir qıza çevrildi. Qız nə qız, aya deyirdi sən çıxma, mən çıxım, günə deyirdi sən çıxma, mən çıxım! Bu qızı kim görüdüsə, heyranlığını gizlədə bilmir, öz dərd-qəmmini unudurdu.

Bir dəfə şeyx qızı yanına çağıraraq dedi:

-Ay qızım, sən bir dənə də olsun qohumun, doğman yoxdu. Maşallah, böyümüsən, ailə quran vaxtıdır. Ancaq mənim səni məcbur eləmək fikrim yoxdu. Ürəyin kimi istəyirsə, onunla da evlən.

Qız dedi:

-Mənə ailə qurmaq üçün çox böyük və güclü, gözəllikdə tayı-bərabəri olmayan bir adaxlı tap.

Şeyx dedi:

-Mənə elə gəlir ki,

bu dünyada günəş kimi böyük, günəş kimi güclü və gözəl bir varlıq yoxdu.

-Mən razıyam. Günəşi çağır gəlsin.

-Şeyx var gücü ilə qışqırdı ki, səsi göydəki günəşə çatsın:

-Ey, Günəş! Bu qız ailə qurmaq üçün qüdrətli bir er axtarır. Biz belə qərara gəlmişik ki, bu, ancaq sən ola bilərsən. Nə deyirsən, təklifimizə razısanmı?

-Mən özümdən də güclü bir varlıq tanıyıram. Yaxşı olar ki, sən bu qızı ona ver!

-Kimdi o səndən güclü olan?

-Buluddu, - Günəş cavab verdi. Ən kiçik bulud belə mənim qarşıma kəsməyə qadirdir.

Şeyx buludun yanına gedib, ona hər şeyi danışdı. Bulud dedi:

-Əgər gücdən söhbət gedirsə, Külək məndən güclüdür. O, məni qabağına qatıb hara istəsə apara bilər.

Şeyx Küləyin yanına gedib öz fikrini bildirdi. Külək ona belə cavab verdi:

-Mənim haram güclüdü? Əgər mən güclü və qüvvətli olsaydım, əsəndə dağ mənim qarşıma kəsə bilməzdi.

Şeyx Dağın yanına getdi. İstəyini söyləyəndə Dağ dedi:

-Əgər dünyada güclü və qüdrətli bir varlıq axtarırsansa, qarışqadan güclü birini tapa bilməzsən. Mən onların əlindən zara gəlmişəm. Sənəmi dəlmədeşik eləyib orada özlərinə yuva qururlar. Nə qədər çalışsam da, onlardan yaxamı qurtara bilmirəm.

Şeyx qızın yanına qayıdarkən qarşısına bir qarışqa çıxdı. Ona bütün başına gələnəri danışdı. Qarışqa müştəri gözü ilə qıza baxıb dedi:

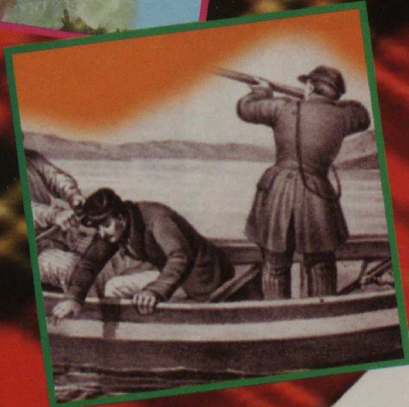
-Doğrusu, mən çoxdandı ailə qurmaq haqqında düşünürəm. Ancaq mənə belə bir qız yox, öz nəslimdən, kökümdən olan bir qarışqa lazımdı.

-Bu, o qədər də çətin məsələ deyil. - Qız tələsik cavab verdi. İndi şeyx dua oxuyub məni qarışqaya döndərə bilər.

Şeyx dua oxuyan kimi qız qarışqaya döndü və o biri qarışqaya qoşulub getdi. Şeyx onların arxasınca baxa-baxa düşündü:

-Bütün canlılar əvvəl-axır öz əslinə, kökünə qaydır. İnsan isə torpağa...

MÜNDƏRİCAT

OV BÖLGÜSÜ	4
ÜÇ OVÇÜ	5
EŞŞƏK, MASA VƏ DƏYƏNƏK.....	6-8
XORUZ VƏ İT.....	9
QOÇAQ OĞLAN.....	10-11
BALACA, BAPBALCA OĞLANIN NAĞILI.....	12-13
İKİ ACGÖZ AYI BALASI.....	14-15
QORXUDAN BƏRƏLƏN GÖZLƏR.....	16-17
BAŞLANGIÇ VƏ SON.....	18-19

